

Es veu que el jutge no es refiava de la policia. Al sumari instruït, hi consta un certificat de defunció signat per l'oficial del Registre Civil Municipal de Barcelona el dia 6 de febrer i un segon, signat el 18 de febrer pel jutge encarregat del registre civil del jutjat municipal número 7.

A la vista de la documentació aportada, el 9 de març el fiscal proposa el sobreseïment definitiu del sumari. Finalment, el 3 de maig, el tribunal declara extingida la responsabilitat penal de l'inculpat en el procés obert per activitats maçòniques, recorda a la interlocutòria signada pel "general Saliquet".

Andreu Saliquet i Zumeta va néixer a Barcelona l'any 1877 i va ser el cap de l'alçament militar a Valladolid, el 18 de juliol del 1936. Va presidir el tribunal des del 1941 fins a la seva mort, esdevinguda el 1959. El 1950, Franco li va atorgar el marquesat de Saliquet.

El tribunal també jutjava maçons exiliats. Per exemple, va condemnar Diego Martínez Barrios, el darrer president de la Segona República, a trenta anys de presó i inhabilitació "com a autor d'un delictes consumat de maçoneria".

D'Andreu Saliquet Zumeta s'explica que els anys 40 va rebre una sorprenent denúncia contra l'Opus Dei, com a "secta judaica en relació amb els maçons". El general va arxivar la denúncia quan va saber que els membres de l'Obra eren persones de vida casta. "No cal preocupar-se; si viuen la castedat no són maçons. No conec maçons que siguin castos", va dir.

A l'expedient de Vivancos, reporta Xavi Casinos, també consta que va ser identificat com a maçó per quatre membres més de la societat secreta entre el març i el juny del 1940. Durant la repressió franquista, els maçons eren obligats durant els interrogatoris a delatar dos dels seus germans. Llavors solien donar noms d'exiliats o morts. Tots quatre havien de saber que Vivancos havia estat afusellat.

La mort de Vivancos, recorda Casinos, va tenir ressò internacional i va ser recollida a les publicacions de l'Associació Maçònica Internacional, institució amb seu a Ginebra.

Lluís Bonada

La Barcelona maçònica surt a la llum

L'Ajuntament de Barcelona publicarà aquestes properes setmanes una guia de la Barcelona maçònica. Inclourà la relació de carrers i places batejats amb els noms de maçons.

L'antiga cooperativa obrera La Fraternitat, de la Barceloneta, reconvertida el 2001 en biblioteca, és, com el seu nom fa sospitar, i com sol escaure's en gairebé totes les cooperatives obreres –i casinos republicans: Rubí, Llagostera, Palafrugell...– obra de maçons. Ho confirma el símbol maçònic de la façana.

Enmig de dues figures femenines es veuen clarament dues mans entrelaçades dins un triangle. La manera com les dues mans es troben coincideix amb la salutació maçònica en el primer grau d'aprenent, és a dir, el polze de la mà dreta prem l'artell corresponent al dit índex de l'altra mà.

Això ho podrà saber tot Barcelona a partir del mes de gener. L'Ajuntament de Barcelona ha decidit de publicar una guia de la Barcelona maçònica, *Passejades per la Barcelona maçònica*, no exhaustiva, que es comercialitzarà passat festes. N'és autor Xavi Casinos, especialista en maçoneria.

L'alcalde, Jordi Hereu, diu al pròleg que els maçons han estat marcats per ideals altament estimats per Barcelona, els de progrés, justícia i llibertat, i acaba desitjant que l'aura de misteri que encara caracteritza la maçoneria esdevingui estímul per a endinsar-s'hi –amb aquesta guia–, tot passejant per Barcelona.

Tot Barcelona també descobrirà que a la façana militar de l'antiga caserna de Sant Agustí, ampliació del convent desafectat, s'hi han mantingut, després d'haver-se salvat incomprensiblement de la destrucció franquista, dos grans símbols maçònics similars, formats pel compàs, l'escaire i un pinzell.

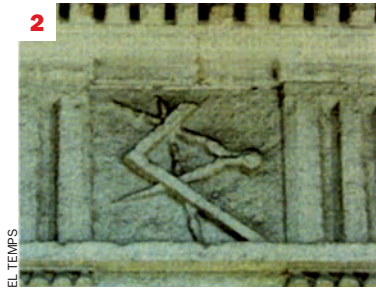
Xavi Casinos creu que l'origen dels símbols cal cercar-lo o bé a l'Acadèmia Militar de Matemàtiques, creada a Barcelona el 1720, o bé a l'ocupació de l'immoble duta a terme per les tropes napoleòniques durant la seva estada a la ciutat.

La guia engega amb un apartat dedicat a la maçoneria medieval, simbologia en la qual es va inspirar la maçoneria moderna, és a dir, la francmaçoneria. Cal, doncs, separar clarament la simbologia maçònica antiga de la maçoneria moderna: no hi ha maçons medievals, en el sentit actual i modern de la maçoneria.

Quan Xavi Casinos diu que la seu del consistori barceloní conserva alguns elements relacionats amb els gremis medievals de constructors, "és a dir, la maçoneria operativa, origen de l'actual societat secreta", confon el lector desinformat: els constructors medievals eren constructors. Per molt agremiats que estiguessin no eren maçons, tal com els entenem ara.

La guia obre l'apartat dedicat a la maçoneria moderna, és a dir, la francmaçoneria, amb la cooperativa La Fraternitat. I prossegueix amb la Biblioteca Pública Arús. A continuació, el llibre ens porta als cementiris de Montjuïc i el Poblenou, on es mantenen algunes tombes maçòniques. I després de parlar de l'antic convent de Sant Agustí, i de l'enigma Gaudí, obre un apartat dedicat a les llotges actuals, de les quals visitem els interiors.

És un punt i a part en el recorregut per l'empremta maçònica històrica. Després la guia ens descobreix més façanes amb decoració maçònica, com els dos infants

1 i 2. Façana de l'antic convent de Sant Agustí. **3.** Façana del carrer de la Portaferrixa, 11. **4.** Salutació maçònica, dins del triangle, a la cooperativa La Fraternitat, de la Barceloneta. **5.** Gran Logia Simbòlica Espanyola, del carrer d'Avinyó. **6.** Conjunt escultòric que presideix la façana dels Porxos d'en Xifré.

i el triangle d'una casa de la Portaferrixa, la del número 11, o l'edifici dels Porxos d'en Xifré, el del restaurant de la cantonada, les Set Portes, tan ben estudiat per Josep Maria Carandell.

La guia es tanca amb una relació dels carrers amb noms de maçons, catalans i de fora, cosa que permet de descobrir-ne molts que no eren prou coneguts. Per al gran públic, la majoria són desconeguts, atès el poc interès dels historiadors i biògrafs a indicar la seva militància maçònica. Hi trobem Andreu Nin, An-

tonio Machado, Ramon Franco, Bolívar, Jaume Aiguader, Jaume Ferran, Fleming, Eduard Fontserè, Emili Vendrell, el general Bartolomé Mitre, Josep Andreu i Abelló, Ramon y Cajal i Salvador Allende.

I també Ernest Lluch, adscrit a una llotja del sud d'Euskadi Nord. Al seu funeral, recorda Casinos, es va poder veure un triangle de flors vermelles enviat per una llotja de Barcelona. De Lluch, com de tots els restants maçons reportats, es pot fer pública la seva condició perquè ja

són morts. Només l'interessat mateix pot proclamar-ho. Ernest Lluch, per exemple, no ho va fer mai. Per a molts dels seus amics més íntims i companys ideològics serà una sorpresa descobrir-ho. El fet és, però, que sempre va proclamar obertament els ideals de la maçoneria i quan li demanaven que parlés de la seva òpera favorita triava *La flauta màgica*, la peça maçònica per excel·lència, del maçó Mozart.

Lluís Bonada